

Välien lientyminen ja liennytpolitiikka

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen toinen vaihe Genevessä on loppuillaan, Suomi odottaa malttamatta kolmannen vaiheen isännöityä, ja *détente* on jatkuvasti ajankohtainen. Ajankoh- taista on myös sen kääntäminen eri kie- lille. Mm. ruotsi ja saksa vierovat tätä ranskankaikuista sanaa ja korvaavat sen omillaan: *avspänning*, *Entspannung*. Suo- messa voi joku lehtikirjoittaja ja televisio- kommentaattori vielä viljellä »*détentea*», useinmiten sen sijaan on kai kumminkin puhuttu *jännityksen lieventymisestä* tai *jänni- tyksen lieventämisestä*:

»Välittömät tulokset ETYK:stä tai *jännityksen lieventymiskehityksestä* yleensä eivät parhaimmassakaan tapauksessa tule Pohjolan kannalta olemaan erityisen mullistavia.»

»*Jännityksen lieentyminen* valtaryhmit- tymien välisissä suhteissa on näköpiirissä, mutta lopullisen tuloksen saavuttaminen on uskomattoman kovan työn takana.»

»Kissinger on nyt kokenut yhden suu- rimmista turhautumistaan pyrkiessään *lieventämään jännitystä* Lähi-idän tulen- arassa tilanteessa.»

»Selvää kuitenkin on, että Etyk on tärkeimpiä lenkkejä *jännityksen lieventämis-* politiikassa, jonka ensimmäiset haparoi- vat askeleet otettiin noin kaksikymmentä vuotta sitten.»

Tämä on tietysti sinänsä selvää pu-

hetta. *Jännityksen lieentyminen* ja *jännityksen lieventäminen* ovat kuitenkin selitteleviä ilmauksia, eivät termejä niin kuin *détente*, *avspänning*, *Entspannung*. Terminluonteista ilmausta suomeenkin kaivattaisiin jo kä- sitteen suuren esiintymistäajuuden takia. Pelkkä *lieentyminen* tai *lieventäminen* tun- tuvat tähän erikoistettavaan liian hah- mottomilta; parempi apu tuntuisi lähte- vän *lieventyä*-verbin osittaisesta synonyy- mistä *lientyä*, joka Nykysuomen sanakirjan mukaan merkitsee mm. 'lieventyä, hel- pottua, vaimeta, heiketä, pehmetä, lauh- tua' (esimerkkejä: Ristiriidat lientyvät; Tuska, viha, katkeruus lientyy; Äänen ankaruus lientyi; Paha tuuli lientyi). Kaksi ensimmäistä esimerkkipätkettä saa- taisiin sitä käyttäen sieventymään seura- vanlaisiksi: välittömät tulokset — — *lientyä* (tai pelkästään: *lie- nentymisestä*) — — eivät parhaassakaan tapauksessa tule olemaan Pohjolan kan- nalta erityisen mullistavia; Valtaryhmit- tymien välien *lientyminen* on näköpiirissä — —. Kolmanteen sopii vastaavasti *liennyttää*: — — pyrkiessään *liennyttämään* Lähi-idän tulenarkaa tilannetta. Ja itse *détentepolitiikka*, »*jännityksen lieventämis-* politiikka», josta neljännessä esimerkissä puhutaan, olisi yksinkertaisesti *liennyty-* politiikkaa. Luulisi tällösten ilmausten muuttuvan käytössä helposti termeiksi. Niin kauan kuin ne eivät ole selvästi termistyneet, voi tietenkin vaihteeksi ja selvyuden vuoksi puhua myös *jännityksen lieventymisestä*.

Terho Ikonen